

EKONOMISTU APVIENĪBAS PARTIJU VĒRTĒŠANAS PROJEKTS 2026

15. Saeimas 2026. gada vēlēšanu politisko partiju ekonomikas, tautsaimniecības un fiskālās politikas programmu izvērtējums

Izvērtētas CVK īsās un partiju publicētās garās / paplašinātās programmas.

2026. gada augusts

1. Metodika un vērtēšanas tvērumš

Izvērtējums sagatavots pēc Ekonomistu apvienības 2026. gada partiju vērtēšanas projekta prasījuma. Analīzes centrā ir programmu ekonomiskā kvalitāte un izpildāmība, nevis partiju politiskā pievilcība.

- Ekonomikas politika - izaugsme, inovācijas, produktivitāte, investīcijas, uzņēmējdarbība, nodokļu politika un konkurētspēja.
- Tautsaimniecība - nozaru struktūra, enerģētika, infrastruktūra, darba tirgus, pilsētu un reģionu attīstība, drošības industrija, eksports, rūpniecība, lauksaimniecība un valsts kapitālsabiedrības.
- Fiskālā politika - valsts budžeta sabalansētība, valsts parāds un deficīts, publisko izdevumu efektivitāte un nodokļu ieņēmumu ilgtspēja.
- Pārējās programmas nostādnes vērtētas tikai tiktāl, cik tās būtiski ietekmē budžetu, darbaspēku, produktivitāti, investīcijas vai tautsaimniecības attīstību.

Vērtēšanas kritēriji (katrs 10 punktu skalā):

- Saturīgums - vai programma aptver galvenās aktuālās ekonomikas un tautsaimniecības problēmas.
- Konkrētība - vai solījumiem ir norādīts konkrēts īstenošanas mehānisms, nevis tikai deklarācijas.
- Finansiālā sabalansētība - vai solījumiem ir norādīts vai ticami aprēķināms finansējuma avots un fiskālais segums.
- Iekšējā konsekvence - vai programmas faktiskā ekonomiskā ideoloģija, piedāvātie risinājumi un CVK/garās programmas saturs savstarpēji saskan.

Svarīgi: finansiālā sabalansētība šajā izvērtējumā nenozīmē pilnu katra solījuma budžeta modelēšanu. Tiek vērtēts, vai pati programma piedāvā ticamu fiskālo ietvaru, finansēšanas avotus, izdevumu samazinājumus vai citus seguma mehānismus. Programmas garums pats par sevi punktus nedod; nozīme ir papildu saturam, īstenošanas mehānismiem un fiskālajai loģikai.

2. Kopvērtējums

Vieta	Partija	Satur.	Konkr.	Fin. sab.	Iekš. kons.	Kopā /40	Vidēji /10	Faktiskā ekonomiski politiskā ideoloģija
1.	Jaunā Vienotība	9	8	8	9	34	8,50	Sociālā tirgus ekonomika, fiskāls konservatīvisms, aktīva industriālā politika
2.	Apvienotais saraksts	9	8	7	9	33	8,25	Centriski labēja sociālā tirgus ekonomika, fiskāls konservatīvisms, reģionālisms
3.	Mēs mainām noteikumus	8	9	6	8	31	7,75	Labēji liberāla deregulācija un decentralizācija ar nacionāli protekcionistiskiem izņēmumiem
4.	Nacionālā apvienība	8	7	6	9	30	7,50	Nacionāli konservatīva sociālā tirgus ekonomika un attīstības valsts
5.-6.	Zaļo un Zemnieku savienība	9	8	4	8	29	7,25	Agrārs centrisms, sociālā tirgus ekonomika, aktīva attīstības valsts
5.-6.	Progresīvie	8	7	5	9	29	7,25	Zaļā sociāldemokrātija un aktīva industriālā politika
7.	Latvija pirmajā vietā	8	8	2	6	24	6,00	Nacionāli konservatīvs pro-business dirigisms un zemu nodokļu politika
8.	Suverēnā Vara / Apvienība Jaunlatvieši	8	7	2	5	22	5,50	Nacionāli protekcionistiska, valstiski dirigēta, jauktā ekonomika

Interpretācija: Augstāku vietu ieņem programmas, kurās ekonomiskā ambīcija ir savienota ar konkrētiem instrumentiem un vismaz daļēji ticamu fiskālo rāmi. Vairumam programmu vājākais kritērijs ir finansiālā sabalansētība.

1. JAUNĀ VIENOTĪBA - 34/40; 8,50

Faktiskā ekonomiski politiskā ideoloģija: Centriskā sociālā tirgus ekonomika ar fiskāla konservatīvisma, ekonomiskā liberālisma un aktīvas industriālās politikas elementiem.

JV ekonomikas modelis nav laissez-faire. Valsts tiek paredzēta kā aktīvs partneris stratēģiskajās nozarēs, zinātnē, enerģētikā, aizsardzībā un kapitāla tirgū, vienlaikus saglabājot fiskālus ierobežojumus un tirgus ekonomikas pamatus. Programma nosaka 3,5% IKP izaugsmes mērķi, investīcijas virs 30% no IKP, pāreju uz augstas pievienotās vērtības ekonomiku, investīciju koridorus enerģētikā, aizsardzībā un MI, kapitāla tirgus attīstību un mērķētu eksportējošu uzņēmumu atbalstu. Fiskālajā jomā ir konkrēts valsts parāda ierobežojums zem 55% no IKP un apņemšanās ievērot eirozonas fiskālos noteikumus. Vienlaikus paredzēti 5% IKP aizsardzībai, vismaz 6% veselībai un virzība uz 3% IKP pētniecībai un attīstībai.

Būtiskākie priekšlikumi:

- Investīciju koridori stratēģiskajās nozarēs.
- LIAA kā vienas pieturas aģentūra investīcijām.
- Kapitāla tirgus attīstīšana un valsts pasūtījuma izmantošana inovāciju testēšanai.
- Rezultātos balstīts budžets.
- Vietējās aizsardzības un divējāda lietojuma industrijas sasaistīšana ar zinātni un eksportu.

Būtiskākie ekonomiskie un fiskālie riski:

- Vienlaikus izvirzīti ļoti apjomīgi finansējuma mērķi veselībai, aizsardzībai un P&A un paredzēts darbaspēka nodokļu samazinājums.
- Parāda ierobežojums ir labs fiskālais enkurs, taču nav parādīts pilns izdevumu prioritizācijas un ieņēmumu plāns, kas pierādītu visu mērķu vienlaicīgu sasniegjamību.

Kritērijs	Punkti	Pamatojums
Saturīgums	9	Ekonomikas daļa aptver produktivitāti, investīcijas, eksportu, enerģētiku, kapitālu, zinātni, aizsardzības industriju, reģionus un publisko pārvaldi. Ekonomikas politikas struktūra ir viena no pilnīgākajām.
Konkrētība	8	Ir konkrēti makroekonomiski mērķi un instrumenti - 3,5% izaugsme, >30% investīcijas, <55% parāds, investīciju koridori, LIAA un rezultātu budžetēšana. Daļa nozaru pasākumu nav novesta līdz termiņiem un finansējuma summām.

Kritērijs	Punkti	Pamatojums
Finansiālā sabalansētība	8	Ir skaidrs parāda un fiskālo noteikumu enkurs. Vērtējumu ierobežo tas, ka nav izskaidrots, kā fiskālajā telpā vienlaikus ievietot 5% aizsardzībai, vismaz 6% veselībai, 3% P&A un nodokļu atvieglojumus.
Iekšējā konsekvence	9	Fiskāla disciplīna, privātās investīcijas, kapitāla tirgus un mērķēta valsts industriālā politika veido samērā konsekventu sociālā tirgus modeli. Būtisku pretrunu starp CVK un publicēto programmu nav.

Programmu avoti: CVK: <https://dati.cvk.lv/SV2026/kandidatu-saraksti/jauna-vienotiba/> | Garā programma: <https://jaunavienotiba.lv/programma-2026/>

2. APVIENOTAIS SARAKSTS - 33/40; 8,25

Faktiskā ekonomiski politiskā ideoloģija: Centriski labēja sociālā tirgus ekonomika ar fiskālu konservatīvismu, reģionālismu un selektīvu industriālo politiku.

AS programmai ir izteikts saimnieciskās pārvaldības raksturs. Tā uzsver bezdeficīta bāzes budžetu četru gadu laikā, stabilu nodokļu politiku, UIN pašreizējā modeļa saglabāšanu, kapitāla pieauguma nodokļa samazinājumu, valsts aktīvu profesionālāku pārvaldīšanu un publisko investīciju koncentrāciju infrastruktūrā ar ilgtermiņa atdevi. Vienlaikus paredz valsts atbalstu augstas pievienotās vērtības nozarēm un 2 miljardu EUR kreditēšanas palielinājumu reģionu mājokļiem ar valsts garantijām.

Būtiskākie priekšlikumi:

- Bezdeficīta bāzes budžeta mērķis.
- Valsts kapitālsabiedrību vadības atalgojuma sasaistīšana ar rezultātiem.
- Rail Baltica izmaksu un apjoma pārskatīšana.
- Stabila UIN sistēma.
- Atbalsta koncentrēšana pēc produktivitātes, eksporta, P&A un algu kritērijiem.
- PPP izmantošana infrastruktūrā.

Būtiskākie ekonomiskie un fiskālie riski:

- Nav parādīta kvantitatīva trajektorija no pašreizējās situācijas līdz bezdeficīta bāzes budžetam.
- Valsts garantiju programma, veselības finansēšanas reforma, infrastruktūra un sociālie pasākumi rada papildu fiskālas un iespējamās saistības, kuru apjoms nav aprēķināts.

Kritērijs	Punkti	Pamatojums
Saturīgums	9	Ļoti plaši aptver finanses, investīcijas, kapitālsabiedrības, nodokļus, enerģētiku, reģionus, mājokļus, infrastruktūru, lauksaimniecību un aizsardzības industriju.
Konkrētība	8	Vairākiem pasākumiem ir konkrēts instruments: bezdeficīta budžets četros gados, 10% MUN, 17% kapitāla pieauguma IIN un 2 miljardu EUR kredītēšanas mērķis. Trūkst konsolidācijas tabulas vai konkrēta izdevumu samazināšanas plāna.
Finansiālā sabalansētība	7	Bezdeficīta mērķis un izdevumu prioritizēšana ir nozīmīgi plusi. Nav pierādīts, kā budžeta mērķis savienojams ar jaunām garantijām, veselības un infrastruktūras saistībām un nodokļu samazinājumiem.
Iekšējā konsekvence	9	Tirgus ekonomikas, fiskālās disciplīnas un selektīvas valsts attīstības politikas kombinācija ir konsekventa. Neliela spriedze pastāv starp solījumu samazināt valsts tiešo iejaukšanos un vienlaikus palielināt mērķētu valsts atbalstu.

Programmu avoti: CVK: <https://dati.cvk.lv/SV2026/kandidatu-saraksti/apvienotais-saraksts---latvijas-zala-partija-latvijas-regionu-apvieniba-liepajas-partija/>
| Garā programma: <https://www.apvienotaissaraksts.lv/15-saeimas-velesanu-programma>

3. MĒS MAINĀM NOTEIKUMUS - 31/40; 7,75

Faktiskā ekonomiski politiskā ideoloģija: Labēji liberāls un konservatīvs deregulācijas modelis ar decentralisma, fiskālā konservatīvisma un nacionālā protekcionalisma elementiem.

MMN vizīteiktāk formulē valsts izmēra samazināšanu: nulles budžets, bezdeficīta budžets viena sasaukuma laikā, kapitālsabiedrību skaita samazināšana uz pusi, princips "viens jauns regulējums - divi atcelti", ministriju un iestāžu reorganizācija un X-Road tipa datu apmaiņa. Nodokļos piedāvāta viena IIN likme, 10% MUN līdz 50 000 EUR apgrozījumam, NĪN atcelšana vienīgajam mājoklim un 0% PVN pirmajam mājoklim jaunajos projektos. Būtisks iekšējais izņēmums ir lauksaimniecības politika ar prasību vismaz 95% Latvijas izcelsmes pārtikas publiskajos iepirkumos, pat ja tas nonāktu pretrunā ES regulējumam.

Būtiskākie priekšlikumi:

Ekonomistu apvienības partiju vērtēšanas projekts 2026

- Nulles budžetēšana.
- Konkrēts bezdeficīta budžeta termiņš.
- Administratīvā sloga samazināšana un X-Road.
- IVN maksimālais deviņu mēnešu termiņš.
- Privātā kapitāla līdzfinansējuma sasaiste ar zinātnes atbalstu.
- Īpašs nodokļu režīms pierobežai.

Būtiskākie ekonomiskie un fiskālie riski:

- Ļoti apjomīga nodokļu samazināšana tiek kombinēta ar lielāku veselības finansējumu, pedagogu algu garantijām, ceļu infrastruktūru un aizsardzības investīcijām.
- Programma norāda, ka ietaupījumi nāks no pārvaldes samazināšanas un nulles budžeta, bet nepasaka to sagaidāmo fiskālo apjomu.

Kritērijs	Punkti	Pamatojums
Saturīgums	8	Ļoti labi izstrādātas pārvaldes, nodokļu, reģionālās politikas un infrastruktūras sadaļas. Mazāk attīstīta ir kapitāla tirgus, eksporta un kompleksas produktivitātes politikas arhitektūra.
Konkrētība	9	Viena no konkrētākajām programmām: termiņi, nodokļu likmes, administratīvie mehānismi un institucionālās izmaiņas ir skaidri formulētas.
Finansiālā sabalansētība	6	Bezdeficīta un nulles budžeta principi ir nopietni fiskāli instrumenti. Tomēr nav kvantitatīvi parādīts, ka pārvaldes ietaupījumi spēs kompensēt nodokļu samazinājumus un jaunās izdevumu saistības.
Iekšējā konsekvence	8	Deregulācija, decentralizācija un zemāki nodokļi veido skaidru labēju modeli. Vērtējumu samazina protekcionisma un centralizētu valsts risinājumu epizodes, kas ir grūtāk savienojamas ar deklarēto brīvā tirgus principu.

Programmu avoti: CVK: <https://dati.cvk.lv/SV2026/kandidatu-saraksti/mes-mainam-noteikumus/> | Garā programma: <https://mmn.lv/programma-15sv>

4. NACIONĀLĀ APVIENĪBA - 30/40; 7,50

Faktiskā ekonomiski politiskā ideoloģija: Nacionāli konservatīva sociālā tirgus ekonomika ar attīstības valsts un ekonomiskā patriotisma elementiem.

NA ekonomikas modelis ir vērsts uz vietējo kapitālu, eksportspējīgu ražošanu, militāro industriju, ģimenes uzņēmumiem un valsts pasūtījuma izmantošanu. Mērķis ir līdz 2030. gadam sasniegt 80% no ES vidējā IKP uz iedzīvotāju. ES fondus paredz koncentrēt aizsardzībā un augošās nozarēs, investīciju fonda atbalstu - produktīviem eksportētājiem ar virs vidējā atalgojumu. Vienlaikus paredzēti vairāk nekā 5% IKP aizsardzībai, jauni atbalsta mehānismi pētniekiem, mājokļiem, reģioniem un uzņēmumiem, taču nav definēts deficīta, parāda vai kopējās izdevumu dinamikas mērķis.

Būtiskākie priekšlikumi:

- Militārās industrijas investīciju paātrinātā procedūra.
- Valsts atbalsta orientēšana uz produktīviem eksportētājiem.
- Zinātnes un uzņēmējdarbības sasaistīšana.
- Ekonomiskā diplomātija.
- Infrastruktūras prioritizēšana eksportam un aizsardzībai.
- KPI valsts kapitālsabiedrībām.

Būtiskākie ekonomiskie un fiskālie riski:

- Nav pietiekami izvēsta fiskālā stratēģija.
- Stingra darbaspēka imigrācijas politika ilgākā termiņā var radīt spriedzi ar mērķi strauji palielināt ražošanu un investīcijas, ja iekšējais darba tirgus nespēj nodrošināt nepieciešamās kompetences.

Kritērijs	Punkti	Pamatojums
Saturīgums	8	Ekonomiskās izaugsmes, investīciju, eksporta, militārās industrijas, reģionu un pārvaldes politika ir labi pārstāvēta. Fiskālā sadaļa ir salīdzinoši plānāka.
Konkrētība	7	Ir konkrēti mērķi un vairāki labi definēti instrumenti, taču daudzos punktos formulējumi paliek "atbalstīsim", "veicināsim", "stiprināsim" līmenī.
Finansiālā sabalansētība	6	Ir izdevumu prioritizācijas un publisko iepirkumu efektivitātes elementi, bet nav deficīta/parāda enkura vai izdevumu seguma tabulas.
Iekšējā konsekvence	9	Vietējā kapitāla, nacionālās drošības, industriālās politikas un konservatīvās vērtību sistēmas kombinācija ir ļoti konsekventa gan ekonomiski, gan politiski.

Programmu avoti: CVK: <https://dati.cvk.lv/SV2026/kandidatu-saraksti/nacionala-apvieniba-visu-latvijai-tevzemei-un-brivibailnnk/> | Garā programma: <https://nacionalaapvieniba.lv/15-saeimas-velesanas/>

5.-6. ZAĻO UN ZEMNIEKU SAVIENĪBA - 29/40; 7,25

Faktiskā ekonomiski politiskā ideoloģija: Agrārs centrisms un sociālā tirgus ekonomika ar izteikti aktīvas attīstības valsts elementiem.

ZZS programma ir viena no plašākajām un skaitliski konkrētākajām. Tā nosaka IKP izaugsmi vismaz par 2 procentpunktiem virs ES vidējā, 5% darba ražīguma pieaugumu gadā, vairāk nekā 1 miljardu EUR ārvalstu investīciju gadā, veselībai 6% IKP, augstākajai izglītībai un zinātnei 2% un aizsardzībai vairāk nekā 5%. Papildus tiek solīts PVN 5% pirmās nepieciešamības pārtikai, PVN 12% ēdināšanai un NĪN 0% primārajam mājoklim. Programma piedāvā izdevumu un valsts funkciju auditu ar vismaz 500 miljonu EUR ietaupījumu, kas paredzēts pārvirzīšanai veselībai un reģioniem.

Būtiskākie priekšlikumi:

- 5% ražīguma mērķis.
- Nodokļu stimuli digitalizācijai un produktivitātei.
- Aizsardzības industrijas attīstīšana.
- Biometāns un enerģētiskā neatkarība.
- Investīciju fonds.
- Konkrēts 500 miljonu EUR valsts funkciju audits.

Būtiskākie ekonomiskie un fiskālie riski:

- Programmā vienlaikus koncentrēts ļoti daudz dārgu mērķu un nodokļu samazinājumu.
- 500 miljonu EUR pārvaldes ietaupījums pats par sevi nav fiskāla arhitektūra, kas izskaidro visu veselības, zinātnes, aizsardzības, sociālo un nodokļu solījumu kopumu.

Kritērijs	Punkti	Pamatojums
Saturīgums	9	Aptverts gandrīz viss prasījumā minētais tautsaimniecības spektrs - produktivitāte, FDI, eksports, enerģija, lauksaimniecība, Rīga, reģioni, zinātne un aizsardzības industrija.
Konkrētība	8	Daudz skaitlisku mērķu un atsevišķu instrumentu. Tomēr vairākiem ambicioziem rezultāta rādītājiem nav pietiekami izvērsti cēloņsakarību mehānisms, kā tos sasniegt.
Finansiālā sabalansētība	4	500 miljonu EUR audits ir pozitīvs, bet vienlaicīgi tiek piedāvātas ļoti lielas pastāvīgo izdevumu saistības un būtiski nodokļu atvieglojumi. Kopējā budžeta bilance nav parādīta.

Kritērijs	Punkti	Pamatojums
Iekšējā konsekvence	8	Aktīva valsts, reģionu, lauksaimniecības, industriālās politikas un sociālā atbalsta kombinācija atbilst faktiskajam ZZS ekonomiskajam modelim.

Programmu avoti: CVK: <https://dati.cvk.lv/SV2026/kandidatu-saraksti/zalo-un-zemnieku-savieniba/> | Garā programma: <https://zzs.lv/velesanas/programma-2026-2030/>

5.-6. PROGRESĪVIE - 29/40; 7,25

Faktiskā ekonomiski politiskā ideoloģija: Zaļā sociāldemokrātija ar aktīvu industriālo politiku un investīcijās balstītu attīstības valsts modeli.

Faktiskā ideoloģija precīzi sakrīt ar partijas pašas deklarēto. Prioritātes ir atjaunīgās enerģijas tehnoloģijas, aizsardzības industrija un zaļā rūpniecība; paredzēts mērķēts atbalsts uzņēmumiem ar augstu pievienoto vērtību, eksportu un P&A, progresīvāki ienākuma nodokļi un mazāks slogs zemajām un vidējām algām. Vienlaikus paredzēta lielāka valsts iesaiste mājokļos, veselībā, izglītībā, ģimeņu pabalstos, pensijās un sabiedriskajā transportā. Programmā ir piedāvāti arī papildu dabas resursu un klimata nodokļi, tomēr nav kopēja deficīta vai parāda mērķa.

Būtiskākie priekšlikumi:

- Valsts atbalsta piesaiste izmērāmai pievienotajai vērtībai, eksportam un P&A.
- Aizsardzības industrijas parki.
- Jaunuzņēmumu agrīnās stadijas finansēšana.
- Valsts izdevumu sasaistīšana ar funkcijām un KPI.
- Centralizēta kapitālsabiedrību pārvaldība.

Būtiskākie ekonomiskie un fiskālie riski:

- Programmas fiskālais modelis ir nepabeigts.
- Daudz jaunu vai palielinātu pastāvīgo izdevumu ir formulēti daudz konkrētāk nekā papildu ieņēmumu avoti; nav noteikts ne deficīta, ne parāda ierobežojums.

Kritērijs	Punkti	Pamatojums
Saturīgums	8	Spēcīgi izstrādātas enerģētikas, industriālās politikas, sociālās politikas, pārvaldes un aizsardzības industrijas sadaļas. Makrofiskālais rāmis ir vājš.

Kritērijs	Punkti	Pamatojums
Konkrētība	7	Ir diezgan daudz konkrētu instrumentu, bet salīdzinoši maz makroekonomisko rezultātu mērķu un izpildes termiņu.
Finansiālā sabalansētība	5	Ir progresīvāki un vides nodokļi un solījums budžetu sasaistīt ar funkcijām, taču tie nav salikti kopā ar piedāvāto izdevumu pieaugumu vienotā fiskālā bilanci.
Iekšējā konsekvence	9	Zaļā industrializācija, progresīvāki nodokļi, publiskie pakalpojumi un aktīva valsts savā starpā veido ļoti konsekventu sociāldemokrātisku programmu.

Programmu avoti: CVK: <https://dati.cvk.lv/SV2026/kandidatu-saraksti/progresivie/> | Garā programma: <https://progresivie.lv/velesanas/programma>

7. LATVIJA PIRMAJĀ VIETĀ - 24/40; 6,00

Faktiskā ekonomiski politiskā ideoloģija: Nacionāli konservatīvs pro-business dirigisms: ļoti zemu nodokļu politika apvienota ar aktīvu valsts kapitālismu, lieliem infrastruktūras projektiem un ekonomisko nacionālismu.

LPV ir viena no skaitliski konkrētākajām programmām. Tā paredz 10% UIN, 10% kapitāla pieauguma nodokli, 10% nodokli pašnodarbinātajiem, plašus PVN samazinājumus, NĪN atcelšanu vienīgajam mājoklim, neapliekamo minimumu minimālās algas līmenī un vairākus citus nodokļu atvieglojumus. Tajā pašā laikā paredzēta Nacionālā attīstības banka, ASV partnera piesaiste AES būvniecībai, vismaz desmit PPP infrastruktūras projekti ar kopējo vērtību vismaz 10 miljardu EUR, Via Baltica paplašināšana, Ziemeļu koridors, citas automaģistrāles, koncertzāle, stadions un laikmetīgās mākslas muzejs. Vienlaikus paredzēts 5000 EUR pabalsts par katru jaundzimušo un citi izdevumu palielinājumi.

Būtiskākie priekšlikumi:

- Ļoti skaidra nodokļu politika.
- Infrastruktūras projektu saraksts.
- ALTUM pārveidošanas ideja.
- Fintech/IT/MI specializācijas mērķis.
- Kodolenerģijas jautājuma izvirzīšana.
- Ostu un lidostas attīstības fokuss.

Būtiskākie ekonomiskie un fiskālie riski:

- Programma nav fiskāli noslēgta: vienlaikus būtiski samazināta galveno nodokļu ieņēmumu bāze un radīta ļoti liela investīciju un sociālo solījumu pakete.
 - PPP tiek norādīts kā prioritārais finansēšanas instruments, bet nav parādīta valsts ilgtermiņa maksājumu un risku ietekme uz publiskajām finansēm.
- Ekonomistu apvienības partiju vērtēšanas projekts 2026

Kritērijs	Punkti	Pamatojums
Saturīgums	8	Programma skar gandrīz visas svarīgākās tautsaimniecības jomas un īpaši daudz uzmanības pievērš infrastruktūrai, nodokļiem, enerģētikai un tranzītam.
Konkrētība	8	Nodokļu likmes, projektu skaits, projektu vērtība un daudzi institucionālie lēmumi ir konkrēti. Trūkst detalizētu aprēķinu un īstenošanas secības.
Finansiālā sabalansētība	2	Nodokļu samazinājumu un jauno izdevumu kombinācijai nav piedāvāts ticams kopējais fiskālais segums. Šis ir programmas galvenais strukturālais trūkums.
Iekšējā konsekvence	6	Zemu nodokļu un uzņēmējdarbībai draudzīgas valsts ideja ir skaidra, taču tā konfliktē ar ļoti plašu valsts vadītu megaprojektu, attīstības bankas, SOE cenu politikas un sociālo maksājumu programmu.

Programmu avoti: CVK: <https://dati.cvk.lv/SV2026/kandidatu-saraksti/latvija-pirmaja-vieta/> | Garā programma: <https://latvijapirmajavieta.lv/programma-2026>

8. SUVERĒNĀ VARĀ / APVIENĪBA JAUNLATVIEŠI - 22/40; 5,50

Faktiskā ekonomiski politiskā ideoloģija: Nacionāli protekcionistiska un valstiski dirigēta jauktā ekonomika ar sociāli konservatīvu un zemu nodokļu politikas kombināciju.

SV/AJ ekonomikas programma ir apjomīga priekšlikumu skaita ziņā. Tā paredz ALTUM pārveidot par nacionālo banku, ierobežot izejvielu eksportu, palielināt vietējās produkcijas īpatsvaru iepirkumos, nepieļaut stratēģisko uzņēmumu privatizāciju, pārtraukt Rail Baltica un airBaltic finansēšanu, ieviest 10% patentmaksu pašnodarbinātajiem, 5% PVN vairākās nozarēs, atbrīvot jauniešus no IIN un ieviest piecu gadu nodokļu paaugstināšanas moratoriju. Vienlaikus demogrāfijas daļā tiek piedāvāta minimālā pensija 50% no minimālās algas, ģimenes valsts pabalsts 25% no minimālās algas par katru bērnu, atbalsts vecākam līdz bērna trīs gadu vecumam un virkne citu pastāvīgu budžeta izdevumu. Enerģētikā programma vēlas palielināt energoapgādi, bet vienlaikus paredz politiku, kas nav balstīta ne vēja, ne saules enerģijā, un iestājas pret jauniem vēja parkiem.

Būtiskākie priekšlikumi:

- Vietējā kapitāla un kreditēšanas problēmas aktualizēšana.
- Augstas pievienotās vērtības ražošana.

Ekonomistu apvienības partiju vērtēšanas projekts 2026

- Zinātniski ietilpīgu uzņēmumu atbalsts.
- Reģionālas nodokļu zonas.
- Zemes un lauksaimniecības jautājumu detalizēta aptveršana.

Būtiskākie ekonomiskie un fiskālie riski:

- Ļoti plaša nodokļu samazinājumu un sociālo izdevumu kombinācija bez deficīta, parāda vai izdevumu kompensācijas mehānisma.
- Ekonomikas politikā bieži tiek izmantoti administratīvi ierobežojumi un cenu/regulējuma instrumenti, bet nav izveidots vienots produktivitātes un investīciju modelis.

Kritērijs	Punkti	Pamatojums
Saturīgums	8	Aptver daudz nozaru - ražošanu, finansējumu, enerģiju, transportu, lauksaimniecību, nodokļus, reģionus un kapitālsabiedrības. Plašums ir ievērojams.
Konkrētība	7	Ir daudz konkrētu likmju un administratīvu lēmumu, taču bieži nav aprakstīts ekonomiskais mehānisms vai īstenošanas secība.
Finansiālā sabalansētība	2	Nav fiskālā enkura. Nodokļu ieņēmumu samazināšana tiek kombinēta ar ļoti lielu sociālo saistību palielinājumu.
Iekšējā konsekvence	5	Ekonomiskais nacionālisms un valsts intervence veido identificējamu modeli, tomēr tajā vienlaikus apvienoti ļoti zemi nodokļi, plaša sociālā valsts, stingra valsts uzņēmumu kontrole un administratīvs protekcionisms bez skaidras kopējās ekonomiskās arhitektūras.

Programmu avoti: CVK: <https://dati.cvk.lv/SV2026/kandidatu-saraksti/suverena-vara--apvieniba-jaunlatviesi/> | Garā programma: <https://suverenavara.lv/musu-piedavajums-tautai-15-saeimas-vešanas-programma/>

3. Ranga interpretācija

1. Jaunā Vienotība: Uzvar nevis tādēļ, ka programmai būtu vismazāk solījumu, bet tādēļ, ka ekonomikas izaugsmes instrumenti ir savienoti ar vismaz vienu nopietnu fiskālo enkuru - parādu zem 55% no IKP un eirozonas fiskālajiem noteikumiem. Vājā vieta joprojām ir vairāku ļoti dārgu procentu no IKP mērķu savietojamība.

2. Apvienotais saraksts: Ļoti tuvu līderim. Priekšrocība ir skaidrs bezdeficīta bāzes budžeta mērķis, pragmatiska nodokļu un investīciju politika un salīdzinoši skaidra kapitālsabiedrību pārvaldība. No pirmās vietas to atdala tas, ka fiskālās konsolidācijas mehānisms nav izrēķināts.

3. Mēs mainām noteikumus: Konkrētākā reformu programma administratīvo mehānismu ziņā. Nulles budžets, bezdeficīta budžets, deregulācija un valsts aparāta samazināšana ir skaidri instrumenti, taču fiskālā matemātika starp dziļiem nodokļu samazinājumiem un vairākiem jauniem izdevumiem nav parādīta.

4. Nacionālā apvienība: Piedāvā salīdzinoši koncentrētu un ideoloģiski konsekventu nacionālās industriālās attīstības modeli. Vājākais posms ir fiskālā politika: nav pietiekama skaidrojuma, kā finansēt vairāk nekā 5% aizsardzībai un pārējos izdevumu palielinājumus, vienlaikus uzturot konkurētspējīgu nodokļu režīmu.

5.-6. ZZS un Progresīvie: Vienāds rezultāts rodas dažādu iemeslu dēļ. ZZS ir saturīgāka un skaitliski konkrētāka, bet tās fiskālā plaša ir lielāka. Progresīvie ir ideoloģiski konsekventāki un daļēji norāda papildu ieņēmumu virzienus, taču tiem trūkst makrofiskālā enkura un programma satur daudz pastāvīgu izdevumu palielinājumu.

7. Latvija pirmajā vietā: Zaudē galvenokārt finansiālās sabalansētības dēļ. Programma ir detalizēta un skaitliski konkrēta, taču 10 miljardu EUR infrastruktūras ambīcija, plaši nodokļu samazinājumi un sociālie solījumi nav savienoti vienotā publisko finanšu modelī.

8. Suverēnā Vara / Apvienība Jaunlatvieši: Plaša un daudzos punktos konkrēta programma, tāpēc to nevar raksturot kā tukšu. Zemais rezultāts rodas no tā, ka plašie nodokļu samazinājumi, sociālā atbalsta pieaugums, valsts iejaukšanās tirgos un infrastruktūras/enerģētikas izvēles nav savienotas ticamā fiskālā un makroekonomiskā sistēmā.

4. Galvenais kopējais secinājums

Visu astoņu programmu sistemātiski vājākais kritērijs ir finansiālā sabalansētība. Partijas daudz labāk spēj nosaukt nodokļu likmes, finansējuma procentus, infrastruktūras objektus un vēlamus ekonomikas rezultātus nekā izskaidrot, kuras pašreizējās budžeta pozīcijas tiks samazinātas, kuri ieņēmumi pieaugs un kā četru gadu laikā mainīsies budžeta deficīts un valsts parāds.

Tieši šajā aspektā redzama lielākā atšķirība starp vēlēšanu programmu kā politisko solījumu katalogu un programmu kā realizējamu ekonomiskās politikas plānu. No astoņām partijām vistuvāk otrajam modelim šajā vērtējumā ir JV, AS un MMN, taču arī neviena no tām nepiedāvā pilnvērtīgu četru gadu fiskālo bilanci ar visu galveno solījumu izmaksām.

5. Izmantoto programmu saraksts

Partija	CVK programma	Garā / paplašinātā programma
SUVERĒNĀ VARA / APVIENĪBA JAUNLATVIEŠI	https://dati.cvk.lv/SV2026/kandidatu-saraksti/suverena-vara--apvieniba-jaunlatviesi/	https://suverenavara.lv/musu-piedavajums-tautai-15-saeimas-vešanas-programma/

Partija	CVK programma	Garā / paplašinātā programma
Mēs mainām noteikumus	https://dati.cvk.lv/SV2026/kandidatu-saraksti/mes-mainam-noteikumus/	https://mmn.lv/programma-15sv
Zaļo un Zemnieku savienība	https://dati.cvk.lv/SV2026/kandidatu-saraksti/zalo-un-zemnieku-savieniba/	https://zzs.lv/velesanas/programma-2026-2030/
Nacionālā apvienība	https://dati.cvk.lv/SV2026/kandidatu-saraksti/nacionala-apvieniba-visu-latvijai-tevzemei-un-brivibailnnk/	https://nacionalaapvieniba.lv/15-saeimas-velesanas/
APVIENOTAIS SARAKSTS	https://dati.cvk.lv/SV2026/kandidatu-saraksti/apvienotais-saraksts---latvijas-zala-partija-latvijas-regionu-apvieniba-liepajas-partija/	https://www.apvienotaissaraksts.lv/15-saeimas-velesanu-programma
LATVIJA PIRMAJĀ VIETĀ	https://dati.cvk.lv/SV2026/kandidatu-saraksti/latvija-pirmaja-vieta/	https://latvijapirmajavieta.lv/programma-2026
JAUNĀ VIENOTĪBA	https://dati.cvk.lv/SV2026/kandidatu-saraksti/jauna-vienotiba/	https://jaunavienotiba.lv/programma-2026/
PROGRESĪVIE	https://dati.cvk.lv/SV2026/kandidatu-saraksti/progresivie/	https://progresivie.lv/velesanas/programma

Metodikas avots: "Ekonomistu apvienības partiju vērtēšanas projekts 2026" prasījums, 3 lpp., lietotāja iesniegtais PDF.